

HÉTKÖZNAPI CSODÁK A SAN MARCO UTCÁBAN

Japánul énekelnek és olimpiára készülnek a Csalogányban tanuló gyerekek

Tavaly ünnepelte 140. születésnapját a Csalogány. Természetesen nem egy madárról szól a történetünk, hanem egy olyan intézményről, ahol azon gyermekek sorsát egyengetik szívvel-lélekkel az itt dolgozó szakemberek, akik folyamatos megsegítést igényelnek. A San Marco utcában több mint kétszáz középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek él optimális körülmények között, tanul, sportol, játszik.

Jó hosszú neve van az intézménynek: Klebersberg Intézményfenntartó Központ III. Tankerület Csalogány Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Egységes Módszertani Intézmény, Diákotthon és Gyermekotthon.

RITÓKH TAMÁSNE IGAZGATÓNÓ: Összetett, több célú intézményként működünk. San Marco utcai épületünket 2008-ban vettük birtokba, ami egy minőségi ugrás volt, hiszen 8000 négyzetméteren dolgozhatunk. A régi épületszárnyban az oktatás, az új épületben a kollégium és a gyermekotthon kapott helyet. Az összekötő részben van az ebédlőnk, uszodánk és a nagy, kettéosztható tornatermünk. Kétszáztizenöt gyermek tanul intézményünkben, huszonhat csoportban folyik oktatásuk.

Milyen problémákkal küzd ez a kétszáztizenöt gyerek?

Az intézményünkbe járó gyermekek elsősorban középsúlyos értelmi fogyatékossgal élők, de egyéb társuló fogyatékossgal sem ritka (mozgásfogyatékossgal, látássérülés, hallássérülés, autizmus spektrum zavar). Gyermekünket egy részletes, átfogó vizsgálat alapján a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat tanulási képességet vizsgáló bizottsága utalja be hozzánk.

Mozgáskoordinációs problémák?

A legtöbb gyermekünk mozgáskoordinációs problémával küzd. Több kerekese székes, illetve járókerettel közlekedő gyermek ellátását biztosítjuk. Kiemelten kezeljük ezért a korai fejlesztést, és az óvodai nevelésen belül a kimondottan erre a területre irányuló fejlesztési munkát.

Miért fontos a kollégium?

Sokéves tapasztalatunk azt mutatja, hogy a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve a kollégiumi nevelés több irányból támogatja az óvodában/iskolában folyó munkát. Segíti az önállósodás folyamatát, hiszen sok praktikus, a mindennapokban jól használható gyakorlati ismeretet

szereznek itt. A szülőknek így lehetőségük van a munka világában való elhelyezkedésre. Örömmel tapasztaljuk, hogy a visszajelzések alapján a kollégiumi szolgáltatásunkkal segíthetjük a családokat. Sőt, ha kétszer ekkora kollégiumunk lenne, akkor is telt házzal működne.

Hol folyik az oktatás?

Az épület minden egyes négyzetméterét kihasználva, nincs olyan helyiség, ahol ne folya valamilyen oktatás. Háromtól nyolc éves korig négy óvodai fejlesztő szobában folyik az iskolára való komplex felkészítés. Az iskolában

változó nagyságú termek vannak, melyek elosztásánál figyelembe vesszük az életkori és a társuló fogyatékossgalok sajátosságait. Osztálytermeinken kívül zeneterem, egyéni fejlesztő termek, logopédiai szobák, gyógytornász termek, AAK Műhely (alternatív kommunikáció fejlesztése), tanműhely, tankonyha, tornaterem, uszoda, valamint szabadtéri sportpálya és játszódudvar áll rendelkezésre.

Itt különösen lényeges a kiscsoportos munka?

A kiscsoportban zajló munka valóban a leghatékonyabb, törekszünk is erre. Átlagos létszám az egyes csoportokban nyolc fő, de maximum tizenkét fő van egy osztályban. Utóbbi a szakiskolára jellemző.

Mit jelent az, hogy szakiskola?

A mi szakiskolánk, ahogy a neve is mutatja: Készségfejlesztő Speciális Szakiskola. Az OKJ-s vizsga feltételeit ők nem tudják teljesíteni, ezért tanúsítványt kapnak az elvégzett szakmai modulról, amellyel védett munkahelyen tudnak elhelyezkedni. Képzéseink: udvaros és árufeltöltő. A képzés folyamán a szakmai munka mellett kiegészítésként kézművesség folyik – gyertyaöntés, szövés, peddignád-fonás, asztalosmunkák, különböző kreatív tevékenységek –, a tankonyhában pedig megismerkednek a háztartási munkákkal. Végzős fiataljaink időnként felnőtt felügyelet mellett besegítenek az óvodásoknál a gondozási feladatok ellátásában.

Mik a tapasztalataik ezen a téren? Van fogadókészség a végzett szakiskolásokra?

Nehéz erre pontos választ adni, hiszen tanulóink többsége felnőtt intézményben folytatja életét. A dolgozni tudó és szerető fiatalokat ott rögtön tudják alkalmazni. Ha nem is munkavállalóként, de udvarsöprésben, kertészkedésben részt vesznek. Van olyan felnőtt intézmény, ahol hatalmas üvegházban dolgoznak a gyerekek. A szülői háttérrel rendelkező fiatalok esetében is van lehetőség védőmunkahelyen elhelyezkedni (pl. élelmiszerboltban árufeltöltőként), több fiatalunk is munkát kapott egy élelmiszerláncnál. Álmaink ennél ugyan tovább mutatnak, de minden apró előrelépésnek nagyon örülünk.

Hány évig maradhatnak a gyerekek?

A korai fejlesztéstől, tehát csecsemőkortól kezdve 23 éves korig itt nevelkedhetnek a gyerekek.

Milyen szakemberek dolgoznak itt, illetve milyen foglalkozások, terápiák vannak a gyerekek számára?

Legnagyobb számban gyógypedagógusok dolgoznak az intézményben, ők oktatják a közismereti tárgyakat. Az egyéb készségtárgyakat erre szakosodott kollégák, testnevelők, gyógytornászok, konduktorok, logopédusok, egyéni fejlesztők, szakoktatók látják el. Az óvodától kezdve vízhez szoktatás, emelt szintű ének-zene oktatás, illetve állatasszisztált terápiák zajlanak. Lovas terápiára az Aranypatkó Lovardába járnak a gyerekeink hetente kétszer az Aranyhegyi útra, a kutyaterápia az iskolán belül zajlik. Mindezek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi gazdagodásához, személyiségük fejlődéséhez.

Komoly sportélet is zajlik az intézményben.

Iskolánk 25 éve, tehát a kezdetektől tagja a Magyar Speciális Olimpia Szövetségnek, amely az értelmi sérült emberek sportolási lehetőségét biztosítja. A 2013-ban alakult Csalogány Diáksport Egyesület képviseli iskolánk sportolóit a szövetségben. Büszkék vagyunk eddigi eredményeikre, akár hazai, akár nemzetközi versenyekről beszélünk. A legutóbbi két nagy versenyt

említem: 2014-ben Antwerpenben az Európa Játékokon három sportolóval vettünk részt. Úszásban és atlétikában arany-, ezüst- és bronzéremmel tértünk haza. A 2015 nyarán Los Angelesben megtartott Világjátékokon egy úszónk és egy teniszezőnk képviselte egyesületünket. Úszónk 8. és 4. helyezést ért el, teniszezőnk egy arany- és egy ezüstéremmel zárta a tornát. Büszkék vagyunk a Kölyökprogramra bázis intézményként.

Ezen kívül tanulóink részt vehetnek labdarúgó tornákon, nyáron focicsapatunk részt vett Göteborgban egy nemzetközi futballtalálkózón. Mindemellett természetesen túráznak, teniszeznek, tollaslabdázna, asztaliteniszeznek, boccá és petanque szakkörünk is van, korcsolyázunk, görkorcsolyázunk, bowlingversenyekre is járunk diákjainkkal. Igyekszünk minden gyermeket megismertetni a mozgás örömeivel, ezzel is színesítve az életüket.

Van egy kiváló uszodájuk is.

Remek lehetőségeink vannak az uszodánkban, két kollégánál vállalta fel, hogy az uszodában szakszerű úszásoktatás működjön. A délelőtti uszodai foglalkozások tanóra keretein belül zajlanak (vízhez szoktatás, gyógyúszás, vízi torna, úszásoktatás). Hetente két délután a teljes uszodát biztosítjuk egyesületünk úszóversenyzőinek a felkészülésre. Fogadjuk a III. kerületi óvodásokat és kisiskolásokat, akikkel külső oktatók foglalkoznak. A kerületben működő iskolákkal, óvodákkal, egyetemmel kölcsönösen jó kapcsolatot ápolunk, hiszen a Szent Miklós Téri iskola sportolói, egyesületünk leigazolt versenyzői hetente háromszor jönnek úszóedzéseinkre. Az Óbudai Egyetem segítette a felkészülését a Nyári Speciális Olimpián résztvevő teniszezőnknek, teniszpályát és oktatót biztosított versenyzőnknek.

A lelkesedést nem mindig lehet pénzen megvásárolni, igaz, manapság nem is nagyon próbálkoznak ilyemivel.

Kollégáink elhivatott gyógypedagógusok, akik kimondva vagy kimondatlanul, amikor felesküdtek a diplomájukra, vállalták a munkával járó plusz feladatokat. Gyakran ez teljes hétfégi elfoglaltságot jelent számukra, de panaszkodni még nem hallottam őket, vagy hogy nem mennének legközelebb. Természetesen örülnék, ha honorálhatnám, de jelen pillanatban csak szóbeli bátorítással üdvözölhetem eredményeiket.

„Legyen elhivatott, gyerekszerető, önironikus, jó pedagógus, jó szakember, gazdag humorérzékkel megáldott, de ha egyszerűen szeretném megfogalmazni, akkor elsősorban ember.”

Fontos terápiás lehetőség a zene és a művészet is.

Már korai életszakaszban megjelenik a zene és a művészetre való felkészítés, mi sem bizonyítja jobban, hogy a Csalogány kórus tagjai között tudhatunk két óvodáskorú

gyermeket. Kórusunk rengeteg fellépésnek tesz eleget, sok helyen megfordultak, országos hírnévre tettek szert. UNICEF gála keretén belül Roger Moore-nak is énekeltek. Gyerekeink énekelnek olaszul, angolul, németül, törökül és kínaiul is. Soronként, szinte szavanként tanulják meg a dalok szövegét.

Arról még nem esett szó, hogy most volt 140 éves az intézmény.

Intézményünk az első Magyar Gyógypedagógiai Intézmény jogutódja (Frím Jakab, 1875). Az értelmi fogyatékosok fölkarolása, oktatása ennek az intézménynek volt a feladata. Kitűnő emberek voltak az elődeink. Bárczi Gusztáv, akiről a gyógypedagógiai kar a nevét kapta, szintén az intézmény igazgatója volt. Nagyon sok jó pedagógus fordult itt meg, akiknek az is fontos volt, hogy fejlesszék a meglévő tudást, akár tankönyveket írjanak. A mostani tankönyveinket is ők készítették. Mindenképpen meg kell említeni a pedagógiai munkát segítő kollégákat: összesen nyolcvannolcan segítik a tanárok munkáját. Gyermekfelügyelők, dajkák, gyógypedagógiai asszisztensek látják el a védő-, óvó, gondozói munkát a mindennapokban, a nap 24 órájában az óvodában, az iskolában, a gyermekotthonban és a kollégiumban.

Milyen személyiség kell ahhoz, hogy valaki ezen a munkahelyen helyt álljon?

Mit nevezünk helytállásnak? Ezt a definíciót nehéz a mi szakmánkban értelmezni. Legyen elhivatott, gyerekszerető, önironikus, jó pedagógus, jó szakember, gazdag humorérzéssel megáldott, de ha egyszerűen szeretném megfogalmazni, akkor elsősorban ember. Olyan ember, aki azt látja, amit fejleszteni lehet, és nem azt, hogy mi hiányzik a tökéletességhez. Ezek a gyerekek olyan embereket tudnak elfogadni, akik képesek velük együtt gondolkodni és cselekedni.

ÓBUDÁTÓL LOS ANGELESIG

Az uszodában Oravecz Éva biztatja a gyerekeket. Megkérdeztem, milyen út vezette ide.

ORAVECZ ÉVA: Első diplomámat egészségtan tanárként szereztem, majd gyógypedagógiát végeztem Szegeden értelmi akadályozott szakon. Utána a Testnevelési Egyetemen mint úszó-szakfedő végeztem.

Úszóversenyző volt?

Nem, nem volt közöm az úszáshoz, soha nem versenyeztem, sőt a vicc az, hogy nagyon későn tanultam meg úszni. Hatéves koromtól kajakoztam, és igazából az adott motivációt, hogy megtanuljak úszni. Amikor apukámnak bejelentettem, hogy úszóedző leszek, kicsit mosolygott rajta. Ráadásul elvégeztem a vízimentő tanfolyamot is.

Mióta dolgozik a Csalogányban?

Tizenöt éve. Délelőttként gyógypedagógus vagyok, osztályfőnökként tanítok kicsiket az autista csoportban.

Mennyire kicsiket?

Ötödik osztályig vannak nálam. Vegyes csoportnak kell elképzelni az autista csoportot, ők az értelmi sérülés mellé

még autista jellemzőkkel is bírnak. Ez egy speciális osztály, és speciálisan is tanítjuk őket. Ezzel foglalkozom délelőttként, délután pedig jön a sport. Kedden és csütörtökön van az úszócsapat hivatalos nagy edzése, ők már versenyközeli állapotban vannak. Miután kedden és csütörtökön lemegy a nagy úzás, jönnek a kicsi óvodások, akiket előbb-utóbb szeretnénk berakni a nagy úszócsapatba.

Miért fontos, hogy a gyerekek versenyezzenek?

Ezek a gyerekek kétszer egy héten becsületesen leússzák azt, amit le kell nekik úszni, hogy legyen eredménye. Önértékelés szempontjából rettentően fontos ez, hiszen érzik, hogy ők is le tudtak tenni valamit az asztalra. Nyilván más kategória egy olimpia meg egy speciális olimpia, de nekik ugyanolyan kategóriának számít, mert becsületesen edzettek, és elértek valamit, aminek az eredménye ott csillog a nyakukban. Rengeteg egyéb program mellett tavaly júniusban egy úszónkkal és egy teniszezőnkkel mi is részt vettünk Los Angelesben a speciális

olimpián. Iszonyú várakozással indultunk, és próbáltuk is mindent élvezni. Igazából még sok is volt nekik. Néha már mi is csak kapkodtuk a fejünket, rohantunk egyik programról a másikra, de fergeteges volt, hatalmas élmény.

A többi srác mit szólt ehhez, hogyan érintette őket, hogy innen került ki két olimpikon?

Természetesen hajtja őket mindenképpen. Ez minden versenyre igaz, nem csak az olimpiára. Bármilyen kis versenyről hazatérve azt lehet látni az iskolában, hogy hétfőn, kedden mindenki az érmeikkel a nyakában jár. Nagyon sok gyerekünk úgy kezdett el úszni, hogy látta az osztálytársain, hogy állandóan éremmel térnek vissza, és akkor ő is jönni akart. Most éppen huszonhét úszónk van.

Azok is sportolnak, akik nem versenyeznek?

Számukra ott a szurkolói csapat. Amikor itt van a verseny, akkor ők jönnek drukkolni. Rengeteg lehetőség van azok

számára is, akik nem képesek rendszeresen sportolni. Itt van a bocsa, ez a golyósport, amit a gyengébb képességű gyerekek is élveznek. Vagy ott van a mozgásélménynek nevezett foglalkozásunk, amelyet kifejezetten súlyosan, mozgásban is fogyatékos gyerekeknek kínálunk. Mindenkinek találunk mozgáslehetőséget.

Miben segít a sport a fizikai előnyökön túl?

Rengeteg lehetőséget ad arra, hogy integráljuk a gyerekeket a társadalomba. Jelen pillanatban egy gyógypedagógus azért küzd egy életen át egy gyerekkel, hogy az megfeleljen a társadalomban, helyt tudjon állni. Azért nevelgetjük őket, hogy megtanulják azokat a társadalmi normákat, amiket mi normális esetben automatikusan elsajátítunk életünk során. Szerintem ez kevés. Kevés, hogy mi megtanítjuk húsz év alatt arra, hogyan kell a társadalomban viselkedni, miközben a társadalom nem igazán befogadó közeg. Ezen segítenek az integrált versenyek. Közösén úsznak, futnak, kosár-

labdáznak az egészségesekkel, és azt látom a fiatalokon, hogy nem menekülnek el, hanem szívesen játszanak, szívesen töltik velük az idejüket. Egy-egy fiatal vagy híres sportoló meg is döbben azon, hogy mi mindent tudnak diákjaink.

Van családja?

Van férjem és két nagy gyerekem. A nagyfiam 20 éves, és már az önálló életét éli. A kisebbiket megfertőztem kicsit, ő is sportoló, sportgimnáziumba jár, és délutánonként, ha ideje engedi, bejön, és segít nekem az ovisokkal.

A férje hogyan viseli azt, hogy a felesége ennyire elfoglalt?

Ő is olyan területen dolgozik, ahol rengeteg a munkája, így nem unjuk meg egymást. Ez a hosszú házasság titka.

VIG GYÖRGY

BLASKÓ BÁLINT ANTWERPENBEN A NEMZETI EURÓPA JÁTÉKOKON GYORSBAN, MELLBEN ÉS VÁLTÓBAN INDULT, ÉS EZÜSTÖT, BRONZOT, ARANYAT HOZOTT HAZA. MÉSZÁROS SZABINA 2011-BEN ATHÉNBAN A VILÁGJÁTÉKOKON HARMADIK HELYEZETT LETT MELLÚSZÁSBAN, GYORSÚSZÁSBAN NYOLCADIK. MIKLOSITS PÉTER – AKI EGYÉBKÉNT REMEK ÚSZÓ – ANTWERPENBEN ATLÉTIKÁBAN VÁLTÓBAN ÉS A TÁVOLUGRÁSBAN IS EZÜSTÖT HOZOTT.